

BREDASCHE

COURANT.

ZATURDAG

den 15 MEI.

NOTIFICATIE.

BURGMEESTEREN der stad Breda, ontvangen hebbende een besluit van Zijne Excellentie den heere Staatsraad, Gouverneur der provincie Noord Brabant, van den 26 April 1819 n.º 6., houdende aanschrijving, om in afwachting van eene nieuwe wet op het **PATENT REGT** en der algemeene bepalingen, welke alsdan ter executie derzelve nader zullen worden voorgeschreven, inmiddels de Patentschuldigen in art. 29 § 2, art. 30, art. 32, art. 34 § 7 (in fine), art. 35 § 3, en art. 36 der bestaande ordonnantie voorkomende, te herinneren, dat het aan niemand hunner vrijstaat, deszelfs bedrijf of beroep uitoefenen, zonder te zijn voorzien van een bewijs van het Gemeentebestuur of derzelve Gedelegeerden, waartuit blijkt, dat zij zich naar voorschrift der ordonnantie hebben doen inschrijven in het register der Patentschuldigen over den jare 1819;

Brengen den inhoud van het voorschreven besluit ter kennis van de daarbij bedoelde Patentpligtigen, en roepen dienvolgens bij deze op, allen welke de *hermissen of markten frequenteren of aan de huizen hunne waren aanbieden; de vreemde daglooners; de slijters, venters verkoopers en verhuurders van loten of gedeelten van dien, en de ondernemers van publieke vermakelijkheden*, om ter Secretarie dezer Stad, des voormiddags van tien tot twaalf uren (uitgenomen op Zon- en Feestdagen), in te leveren het declaratoir, waarbij door hen aanvraag om Patent wordt gedaan, op het welk zal worden afgeleverd een certificaat, waar door bij voorraad het Patent wordt vervangen, tot den tijd der algemeene beschrijving, welke nader zal worden bekend gemaakt; terwijl den belanghebbenden wordt gewaarschouwd, dat dezelve bij gebrek van het bij deze bedoelde certificaat, zich blootstellen aan de boeten en straffen bij de bestaande ordonnantie op het Patent tegen de overtredingen vastgesteld.

Breda den 6 Mei 1819.

J. F. DE ROIJ VAN ZUIJDEWIJN
Ter ordonnantie van Burgemeesteren;
De Secretaris der stad Breda,
OUKOOP.

KERKELIJKE STAAT.

ROME den 24 April. De Keizer en Keizerin van Oostenrijk hebben, op nieuw, deze week, de behoorlijke Villa Pamphili en derzelve schoone verzameling uitheemsche planten bezigtigd. Ook hebben H. H. MM. voor eene tweede en derde maal de hoofdkerk en de bibliotheek van het Vatikaan bezocht. De Prins Kaunitz von Rittberg heeft hoogstdezelve een feest, in het Paleis Braschi, hetwelk hij bewoont, gegeven.

— Heden ochtend is de Prins von Metternich naar Napels vertrokken. Z. H. heeft zich onder het getal actionnarissen voor de onderneming der opdelvingen in den Tiber doen inschrijven.

— In het Gekkenhuis van Aversa, waarvan dikmaals in de dagbladen gesproken is, in thans eene Drukkerij opgericht waarin de zinneloozen arbeiden. Anderen zijn met den landbouw of met huislijken arbeid bezig. Sommigen beoefenen muziek; in een woord, de directeur *Linguiti* tracht, door alle middelen welke in zijn vermogen zijn, een afleiding te verschaffen.

— Op den dag van den 18den, vreesde men eene sterke uitbarsting van den Vesuvius; gelukkiglijk ging den volgende nacht voorbij, zonder dat de ommestreeken eenig gevaar leden, daar de brandende stroom welke den Vuurberg uitwierp, de rigting van de oude beddingen Lava nam.

OOSTENRIJK.

WIEN den 28 April. Men is hier verwonderd over de stoutmoedigheid der verzinners van nieuwstijdigen welke schijnen hun hoofdkwartier te Parijs, te hebben gevestigd, en Oostenrijk bepaaldelijk tot het hoofdoel, hunner ongewenschte gunsten gemaakt te hebben. — Volgens die verdichters zoude Oostenrijk op Rome eenige aanspraak maken, en daaruit wilden zij des Keizers reize afleiden; ook hieruit is het verspreid gerucht van eenen aanslag op den Keizer, ontstaan. Die nieuwe fabrikanten hadden hunne handelingen tot in Engeland uitgestrekt, en onze politie heeft in deze hoofstad ontdekt het geheime cijffer, der genen welke door de engelsche dagbladen met *Buonaparte* correspondeerden. Eene *advertentie*, oogenlijkelijk tot gewone familie-zaken betrekkelijk, door die geheime cijffer gelezen, leverde een zeer aanmerkelijken staatkundigen zin, op.

DUITSCHLAND en Aangrenzende Rijken.

FRANKFORT den 6 Mei. De weduwe van den ongelukkigen von Kotzebue, is gisteren hier met haar geheel gezin aangekomen, ten einde zich naar Reval te begeven. — Sand, de moordenaar von Kotzebue, leeft nog, is zelfs thans buiten gevaar; hij wordt ten naauwste bewaard.

De afgeloopen Paaschmis is van het begin tot het einde stecht geweest; men heeft echter van geen belangrijk bankroet gehoord. Men verneemt tevens dat de Leipziger Mis geenszins meer voldoende kan gerekend worden.

De heer Gatchet van Freiburg, welke met de portugeesche regering heeft onderhandeld, wegens het vestigen van eene zwitsersche volkplanting in Brazilië, heeft thans het voorstel ontvangen, om eenige zwitsersche regementen, ten dienste van Z. M. den Koning van Portugal, op zeer voordeelige voorwaarden, aan te werven.

— Men heeft hier sedert twee dagen buitengewone geruchten, betrekkelijk het tegenwoordig Zweedsch gouvernement. Men spreekt van voorgestelde staatkundige schikkingen, waaraan men formeel geweigerd heeft, te onderschrijven. De eerste verwacht wordende post van Stockholm, zal ons ons ongetwijfeld in de gelegenheid stellen, waaraan men zich hierin te houden hebben.

— Te Jena, is onlangs, een geleerde gestorven, *Penzel* geheten, die zich door het wispelturige van zijn gedrag vermaard gemaakt heeft. Hij is, namelijk, soldaat in prussischen dienst geweest, professor en bibliothecaris in Krakau, leermeester in het hoogduitsch, te Triest, en engelsche leermeester te Jena, alwaar hij *Dio Cassius*, *Strabo* en *Horatius* vertaald heeft. Van den roomschen godsdienst tot den protestantschen overgaan, is hij vervolgens weder tot den roomschen terug gekomen. Den 17den November, bij het laatste feest van zijn geboortedag, heeft hij zijn testament vervaardigd, in hetwelk hij zijn ligchaam aan het anatomisch theater, zijne kleederen aan de moederlijke sociëteit van weldadigheid, en zijne schulden aan den groothertog van Weimar gemaakt heeft, doch die vorst heeft niet voegzaam geoordeeld, deze aan hem gemaakte legaten aan te nemen.

FRANKRIJK.

PARIS den 6 Mei. De President en de leden van het Bureau van de Kamer der Gedeputeerden hebben, heden morgen, aan den Koning aangeboden het voorstel van wet, ten opzichte der dagbladen en periodique werken, hetwelk door voornoemde Kamer in derzelve zitting van gisteren, is aangenomen.

PARIS den 7 Mei. Volgens een onzer dagbladen heeft de Bisschop van Arras, den 15 April, eenen zeer merkwaardigen brief aan zijne onderhorige geestelijken gezonden, waarin hij hun, met oogmerk, om een einde te maken aan alle, soms regmatige, soms ongegronde klagen, en ter bevordering van zijne en hunne eigene rust, onder andere, aanbeveelt om geenen overledenen, welke den Katholijken Godsdienst heeft beleden, onder welk voorwendsel ook, de laatste kerkelijke eerbewijzing te weigeren; in moeilijke omstandigheden kunnen zij zich aan hem, of aan hunnen Deken wenden, doch zoo de tijd zulks niet toelaat, moeten zij het lijk op de gevorderde wijze ter aarde bestellen. Hij eindigt met zijne geestelijkheid ten sterksten uit te noodigen, om zich nimmer te bemoeijen met, of bij te wonen, het zij als raadsmanhen, het zij als getuigen, het maken der uiterste willen, beschouwende zulks als een afdoend middel, dat de geestelijkheid nimmer verdacht zal kunnen worden, van zelve haren invloed te gebruiken tot het verkrijgen van legaten; of voordeelen ten behoeve van de kerk. — Deze beschikkingen dragen intusschen geenszins de goedkeuring weg van de Anti-liberalen, welke in hunne dagbladen betoogen, dat genoemde Bisschop zijnen kerkelijken pligt alleziens uit het oog verliest.

Men spreekt van eene algemeene bijeenkomst der Bisschoppen bij den Almoezenier des Konings, in welke bijeenkomst de minister van binnenlandsche zaken hun een belangrijk verslag zoude doen. Zoo men aan het loopende gerucht geloof wilde geven, zoude dit verslag betrekking hebben, tot de wederinvoering van het konkordiaat van 1801.

GROOT-BRITTANNIE.

LONDEN den 7 Mei. De heer Peel heeft gisteren het rapport van het Bank comité ter vergadering ingebracht. Het comité is van oordeel, dat het alleziens onraadzaam zoude zijn, om met den eersten Julij aanstaanden de betaling in klinkende munt te hervatten; de specie daartoe

(Vervolg op den kant van deze bladz.)

een genuegamen waarborg oplevert tegen de vermenigvuldiging van valsche biljetten. Dit ontwerp is alleziens in den zin der ministerielen, doch wordt door andere dagbladen, en ook door sommige, welke bekend zijn als tot geene bijzondere partij te behooren, zeer afgekeurd, als onregtvaardig ondoelmatig en bezwarend voor het publiek. — Het comité stelt ook voor, om het verbod van uitvoer van specie op te heffen, alzoo dit in geenen deele aan het oogmerk voldoet.

Men heeft berichten uit Madras tot den 16 December. In dezelve meldt men, onder anderen, dat, sedert de

(Vervolg op de kant van deze bladz.)

den 1 Mei 1821 dezelve hoeveelheid tegen 3 £ 17 sh. 10½ d. Na dien tijd zoude de betaling op dezelfde wijze voortgaan, ten minsten gedurende twee, en ten meesten gedurende 4 jaren, als wanneer de betalingen in zilver zouden worden hervat. Voor het overige verklaart het comité de bank in een bloeijenden toestand, als leverende de balans, behalve een pretensie, van 14 miljoen op de schatkist, een overschot op van 5 miljoen. Het comité heeft mede te kennen gegeven, dat eerlang, door medewerking van deskundigen, een nieuw bankbiljet zal worden gereed gemaakt, welk 200 miljoenlijk zal zijn, na te maken, dat het

benodigd, bedroeg volgens de minste opgaven van deskundigen 20 miljoen ponden, volgens andere 45; behalve dat, zoude de Bank haar papier zoo zeer moeten verminderen dat de operatie van den handel er voorzeker bij zonden lijden, zoo wel buiten- als binnenlands. Het comité stelt alzoo voor, om de restructie voort te zetten, en de eerste Julij in stand te houden, en langzamerhand middelen te beramen om de betaling in klinkende munt te hervatten. Ten dien einde zoude de bank met Februarij 1820 200 zulks werd verlangd, ten minsten 60.000 gulden, in gestempelde baren afleveren tegen 4 £ 1 schelling per ons, met oktober 1820 dezelfde hoeveelheid te

verklaring en te ontvreden is.
* Nog is bij hen van de Pers gekomen en alom verkrijgbaar geschild:
1.° WAARDE EN SCHOONHEID der GODGELEERDHEID en van den GEESTELIJKEN STAND; met eene Voorrede van den Hoogleraar E. A. BORGER, a f 1 - 10.
2.° JOHN HARRIOTT, Reizen door Vier Wereld Deelen, naar 't Hoogduitsch van C. A. FICHER, a f 2.
* Nu de Beninaar van eenen Lusthof, Tuin of Boomgaard wed. r alle die genoegens gaat inoogen wel de derzelver bezit hem aanbiedt, mo: een VOLLEDIG

HOVENIERS HANDBOK, tot verhooging van zijn kennis en tot vermeerdering van zijn genot en voordeel hem allerangenaamst zijn. Tot dat einde hebben de Boekverkoopers W. VAN BERGEN & Comp., te Breda, het genoeven van het geerd publiek aan te bieden een NIEUW uitscheidend WERK van onze Landgenoot, den Heere J. F. SERRAVER, getiteld:
FRUITKUNDIG WOORDENBOEK, behelzende al het geen betrekking heeft tot de kennis en het Huishoudelijk gebruik der verschillende soorten van Fruit; tot het Aanbrengen, Veredelen, Snoeien en Behandelen van Fruitboomen; tot het aanleggen

van Broeibakken. Trekkassen en Oranjeruizen enz.; opgemakt, deels uit eigen veeljarige, deels uit de bereijde en jongste Maatnemingen van de geoeferste In en Urtlandsche Hortulanen; bijzonder van den bij Frankfort wonenden, en zoowel door zijne uitgebeide Kweekerij en Handel in Boomen, als door zijne Geschriften in dat vak, vernamden Heere CHRIST, en van den niet minder beroemden Hovenier des Konings van Engeland, den Heere FORSITH, met wiens op last van het Britsch Gouvernement, in druk uitgegeven nieuwe wijze van 'Boomsnoeien, en door hem uitgevonden middelen om oude, kwykende en verwaarloosde Boomen te genezen

en op nieuw te doen herleven enz., die Werk mede verkrijgt is. Het geheel is deftig en duidelijk in eene Alfabetische orde, tot gemak van het gebruik, zamengesteld in TWEE zwarte gr. 8.° BOEKDELEN zindelijk gedrukt, en versiert met ruim 150 Afbeeldingen van Fruitboomen, Fruit en Stookkassen, Broeibakken, Gereedschapen enz., op XVIII keurig gegraveerde nitslaan-platen. De weinig overig zijnde complete Exemplaren worden, door voortnede W. VAN BERGEN & Comp., aan de eerste komende afgeleverd voor den geringen prijs van ZEVEN GULDENS, in plaats van Dertien Guldens.

nederlandsche overheden bezit hebben genomen van Malakka, zij pogingen hebben aangewend om in Achim, aan de noordzijde van de Sumatra betrekkingen te vestigen. De pogingen der britsche overheid, om den handel met verscheidene maleitsche Vorsten te bevorderen, werden van de zijde der nederlandsche regering tegengewerkt; men meldt er bij, dat de regering van Bencoolen niets verzuimt, om Sumatra tot de groote stapelplaats voor den handel in die streken te maken; de specerij kultuur verzekert men, gelukt in den omtrek van het fort Marlborough boven verwachting.

N E D E R L A N D E N.
BRUSSEL den 10 Mei. In de zitting van de Tweede Kamer van heden zijn ingekomen twee petitiën van inwoners van Groningen, tegen het bestaande jagtregt in de noordelijke provincien; eene van spelden-fabrikanten, strekkende tot verbod van invoer van buitenlandse spelden; men beklagt zich daar in, dat men het regt van f 16 op de honderd ponden gewigt, gemakkelijk ontduikt, en poogt zulks te staven, door eenen brief van eenen keut-schen handelaar, die aanneemt de 100 ponden in te voeren tegen f 4 inkomende-regten de vracht daar onder begrepen.

Van wege Z. M. den Koning is ingekomen eene nieuwe redactie op het ontwerp van wet, bepalende eene consumtive belasting op de suiker; welk ontwerp tot nader onderzoek naar de sectien is verzonden.

De heer Kemper heeft, onder anderen, een rapport uitgebracht omtrent de petitie van twee belijders van den joodschen Godsdienst, woonachtig te Brussel, zich beklagende wegens onregtvaardige maatregelen, ten hunnen aanzien genomen, door de regering van Neufchatel in Zwitserland, alwaar zij eene fabriek aan dengang hadden, welke 3 à 4000 werklieden brood verschafte, welke fabriek zij, ingevolge de bevelen dezer regering, die hun allen verderen handel verbood, hebben moeten sluiten; verlangende, dat de nederlandsche regering regtmatige maatregelen van wedervergelding zoude beramen. — De commissie is van oordeel geweest, dat deze wedervergelding in alle gevallen slechts de belijders van den joodschen Godsdienst van Neufchatel konde treffen, en heeft voorgesteld het rekwist ter griffie te deponeren. Andere leden hebben nog rapport uitgebracht omtrent petitiën, aangaande de patenten en de wet op het onderhoud van dijken en waterkeringen, welke, op voorstel van den Graaf van Hogendorp, worden gedrukt en rondgedeeld, uit hoofde, zij betrekking hebben op onderwerpen, thans bij de vergadering in deliberatie.

De President heeft de commissie verzocht, zich zoo veel mogelijk te haasten met het opmaken van de rapporten, uit hoofde de tijd dat de vergadering uit een zal gaan, nadert. Woensdag zal de volgende zitting plaats hebben; alsdan verwacht men het rapport omtrent de nadere voordragt, aangaande de belasting op de suiker. Zaterdag is de centrale afdeeling in conferentie geweest met den Minister van den Waterstaat, omtrent de wet, betrekkelijk het onderhoud der dijken; heden is deze sectie op nieuw vergaderd geweest en men ziet alzo eertlang ook aangaande het generaal rapport te gemoet. Heden hebben de afdeelingen zich bezig gehouden met de wet op de patenten, die mede nog in de tegenwoordige bijeenkomst moet worden afgedaan. Men rekent dat de vergadering binnen 3 à 4 weken uit een zal gaan.

Heden zijn in de Eerste Kamer der Staten-Generaal aangenomen de wetten omtrent de belastingen op de Wijnen, het Bier en Azijn, het buitenlandsch gedistilleerd en de Koffij.

PRIJZEN DER EFFECTEN.				
Amsterdam den 13 Mei.				
Werkelijke Schuld.	2½ pCt.	42½	a	43½
Certific. uitgestelde dito		8	a	1
Kans. Biljetten	f	24	a	24½
Schuldbek. Sijndik	5 pCt.	96½	a	97
Idem nieuwe Sijndik:	5	90½	a	91½
Loten van dito.	f		a	
Oblig. Rusland		88	a	88½
„ Spanje 1805	5½		a	
„ „ 1807		23½	a	23¾
Weener Certificaten	2½	28¾	a	29¾
„ Metaliek	5	66½	a	67
„ „	2½	32¾	a	33½
„ „	1	13½	a	13¾
„ Bank	5	47½	a	49
„ dito	4	38½	a	39
Certific. Monte Napol.	5		a	
„ Napels		67	a	67½
Oblig. Amer., Hope c. f.	5½	104	a	104½
„ Deensche Tollen	4		a	
Spaansche Coupons	f	6¾	a	7

MARKT-PRIJZEN der Stad BREDA,			
van den 14 Mei 1819.			
Het Veertel Tarwe	f	8:18:—	
„ Rogge	Oude	6:9:—	
„ Gerst (winter)	Nieuwe.	6:—:—	
„ Boekwijn		6:11:—	
„ Haver		3:10:—	
Fijn Tarwe Meel (per Amst. pond.)		—:3:—	
Grof „ „ „ idem.		—:1:8	
Rogge Meel „ „ „ idem.		—:—:—	

Boter	idem.	—:5:12
Aardappelen (per Amst. ton.)		3:10:—
1½ Pond Fijn Tarwe Brood		—:3:—
De 2 Pond Grof. „ idem.		—:3:—
De 6 pond Rogge Brood		—:5:12
Het pond Rundvleesch		—:5:—
„ Kalfsvleesch		—:5:8
„ Schapenvleesch		—:6:—
„ Versch Varkenvleesch		—:6:—
„ Geroekt „ idem		—:9:—
De 1000 pond Hooi		9:15:—
„ Stroot (Rogge) 1000 pond.		8:—:—
Het 1000 Eiken Telhout		3:2:—
„ Doof Hout		2:3:—
De Kar Spaanders.		—:3:—
„ Struiken		3:15:—
De 100 Mutsaard		2:11:—

A D V E R T E N T I E N.

Vierde Directie van Fortificatiën.

VESTING BREDA.

PUBLIEKE AANBESTEDING.

Ingevolge autorisatie van Zijne Exc. den Heere Commissaris-Generaal van Oorlog en onder Hoogstdezelfs nadere approbatie, zal, bij absentie van den heer Generaal-Majoor Directeur der 4de Directie van Fortificatiën E. G. VAN DER PLAAT, door den eersten Kapitein en eerst Aanwezenden Ingenieur J. HEMMES, publiek worden aanbesteed:

Het Verrigten der Noozakelijke Reparatiën aan 's Rijks Militaire Gebouwen en verduze Metsel en Timmerwerken, te Breda, met het waarnemen der voorkomende ordinaire zaken, voor den tijd van één jaar.

Deze besteding zal geschieden op Woensdag den 19 Mei 1819, des morgens ten 11 ure precies, in het Logement de Prins Cardinaal te Breda, alwaar de conditiën van heden af aan ter lezinge zullen liggen, en bij den Ingenieur voornoemd nader onderrigt te bekomen zal zijn.

* De ongeteekende, zich belast hebbende met de correspondentie der ALGEMEENE BRANDWAARBORG MAATSCHAPPIJ, onder het bestuur en opzigt van de heeren:

WILLEM SIMON BURGER, Senior.

CORNELIS HENDRICUS VAN DER LOOIJ.

Mr. MATTHEUS HENDRIK VAN OOSTERZEE, W: Jz. en

JACOBUS ZWAENS, te Rotterdam opgericht, heeft de eer, namens dezelve, zulks ter kennis te brengen van een ieder, die verlangen zou deszelfs Gebouwde Eigendommen en Meubelen, tegen brand, te doen verzekeren in de gemelde Maatschappij, welke zich, zoo ten aanzien van de geringe bijdragen, als van de evenredigheid der Risico voor de deelgenoten, bij uitstek aanbeveelt.

Ter deelneming, even als tot het bekomen van inlichting, met relatie tot het reglement dezer Maatschappij, adresseere men zich bij den ondergeteekenden; Breda 14 Mei 1819.

CH. DE BUCK,

Veemarkt - Straat La. A, N.° 434.

* W. VAN BERGEN & Comp. te Breda, zullen zoo spoedig als met de vereischt wordende juistheid bestaanbaar is uitgeven en alom verkrijgbaar stellen: DE PARTICULIERE WETTEN op den ophef van de INKOMENDE EN UITGAANDE REGTEN en ACCIJNSEN, mede voorzien van en opgehelderd door bereedeneerde Alfabetische Registers, met verwijzing tot de Algemeene wet waar zulks vereischt wordt, in hetzelfde formaat en door dezelfde kundige en bevoegde hand bewerkt als de algemeene wet bereids door hen geannonceerd en reeds ter perse liggende.

* Met goedkeuring van de H. H. Eerwaardigen, den heere Apostolischen Vicarius van het Hollandsche gedeelte des voormaligen bisdoms van Antwerpen, en den heere Aartspriester van Holland Zeeland en Westvriesland, wordt heden bij de Boekhandelaars W. VAN BERGEN & Comp. te Breda, uitgegeven en is door dezen aan hunne correspondenten in dit Rijk verzonden:

GODSDIENSTIG HANDBOK, voor Nadenkende en Welgezinde Katholieke Christenen, door M. REITER, R. K. Pastor te Ainring. Naar de dertiende oorspronkelijke uitgave, uit het Hoogduitsch a f 2 - 10.

Dit voortreffelijk boek, waarvan in Duitschland dertien uitgaven in het licht verschenen, en welks lezing door den Hoog Eerwaarde Apostolischen Vicarius, bij de vereerendste getuigenis van hetzelfde, den Christenen, met allen nadruk, wordt aanbevolen, en waarvan de Hoog Eerwaarde Heer Aartspriester verklaart, dat hetzelfde bekwaam is om de christelijke zeden te verbeteren en voor God te leeren leven, onderscheidt zich gunstig van vele andere kerkboeken, zoo door keurigheid van uitvoering, als door belangrijkheid van inhoud, dewijl daarin alles gevonden wordt, wat een R. Katholieke in een gebedenboek met mogelijkheid kan verlangen

Een gegraveerde titel met een uitmuntend vignet van Smies en Marcus versieren dit werk, het welk mede IN ALLE SOORTEN VAN BANDEN GEBONDEN (te vervolg op de tweede bladzijde.)